نگاه بیرون

گزینه‌های پیش‌روی آمریکا

The New York Times

ترجمه: شهرام زرندار

● آخرین اعلامیه آژانس هسته‌ای درست یک هفته پس از این اعلام شد که آقای ترامپ، «نیکی هیلی»، سفیر خود در سازمان ملل را به وین فرستاد تا با مقامات ارشد آژانس دیدار کند؛ مقاماتی که مسئول انجام بازرسی‌های هسته‌ای و مانیتورینگ همکاری ایران با آژانس هستند.

خانم هیلی به آژانس فشار آورده تا در قبال ایران، تهاجمی‌تر برخورد کند و برخی از مقامات دولتی آمریکا استدلال کرده‌اند که آژانس باید خواهان دسترسی به یک‌سری از سایت‌های نظامی ایران باشد؛ اما بر اساس توافق‌نامه هسته‌ای، آژانس تنها هنگامی می‌تواند این کار را بکند که شک منطقی وجود داشته باشد که بر مبنای آن، ایران در آن سایت‌ها فعالیت‌های مربوط به امور هسته‌ای انجام داده باشد. تا اینجا بر طبق اظهارات آژانس و مقامات آمریکایی، ایالات متحده هیچ فهرستی از اماکن مشکوک ارائه نداده است. ایران به آخرین گزارش آژانس، به عنوان دفاعیه خود علیه مخالفان خوشامد گفته است. آژانس خبری رسمی جمهوری اسلامی، یافته‌های عمده این گزارش را دوباره منتشر کرده و گفته: «این یافته‌ها می‌تواند باعث تعجب دولت ایالات متحده شود». این یافته‌ها از نظر سیاسی برای آقای ترامپ این امر را مشکل می‌کند تا پاره‌کردن توافق را توجیه کند. این یافته‌ها، اثبات ادعاهای خود او را مبنی بر اینکه ایران توافق را نقض کرده، نیز ناممکن می‌کند. در حقیقت آقای ترامپ چند انتخاب دارد که می‌تواند از میان آنها یکی را انتخاب کند. یک انتخاب این است که خیلی ساده توافق‌نامه را پاره کند و اعلام کند ایران «روح» بر جام را نقض کرده است.

خود توافق‌نامه تنها با فعالیت‌های هسته‌ای ایران سروکار دارد؛ اما آقای ترامپ گفته این برای ازبین‌بردن آنچه او به آن نام «تهدید رشدیابنده ایران» داده، کافی نیست؛ اما مشکل این رویکرد، چندجانبه است. مشکل در اینجاست که این انتخاب دست ایران را برای تولید هر مقدار اورانیوم غنی‌شده یا پلوتونیوم باز می‌گذارد. به همین دلیل است که آقای تیلرسیون و ژنرال «اَج. آر. مک‌مستر»، مشاور امنیت ملی کاخ سفید، استدلال کرده‌اند ایالات متحده نباید خود را از توافق کنار بکشد. از اینها گذشته، این عمل ایالات متحده را منفعل می‌کند. بریتانیا، چین، فرانسه، آلمان و روسیه که طرف‌های درگیر در توافق‌نامه هستند، همگی حمایت قوی خود را از توافق بیان کرده‌اند و هشدار داده‌اند اگر آقای ترامپ خود را کنار بکشد، ایالات متحده در این معرکه ایزوله و منزوی خواهد شد. بر طبق نظر برخی از مقامات دولت، انتخاب دیگر این است که اعلام شود ایران با توافق همکاری نمی‌کند؛ اما برجام را اجرا کرده است. این کار باعث اجتناب‌کردن از رأی‌گیری در کنگره درباره تحمیل دوباره تحریم‌ها می‌شود و این امر احتمالا یا باعث ازمیان‌بردن خطر جداشدن یا حداقل تأخیر در جداشدن از ائتلاف جهانی درباره برجام می‌شود، مقامات دولت ترامپ می‌گویند انتخاب سوم این است که آزمونی برقرار شود که منجر به آزمودن ایران می‌شود؛ آزمونی که واشنگتن انتظار دارد ایران در آن مردود شود. این امر شامل تهیه اطلاعات تجسسی و ارائه آن به آژانس می‌شود؛ اطلاعاتی که مربوط به کارهای مربوط به امور هسته‌ای ایران می‌شود- از غنی‌سازی تا تحقیقات ممکن درباره سلاح‌های هسته‌ای - و این پایه یک درخواست جدی برای بازرسی از سایت‌های هسته‌ای ایران است. تا اینجا مقامات می‌گویند هیچ اطلاعات ویژه‌ای دراین‌باره به دست نیامده است، راه‌های دیگری هم برای ایراد فشار برای بازرسی‌های بیشتر وجود دارد. دیوید آلبرایت و اولی هینونن که هر دو بازرسان سابق آژانس و شدیدا منتقد ایران بوده‌اند، در مقاله‌ای که روز پنجشنبه منتشر شده، استدلال می‌کنند که آژانس می‌تواند از تدارکات و متن مطرح‌شده در برجام که حقیقت‌یابی را ممکن کند استفاده بهتری کند؛ از جمله درخواست حقیقت‌یابی در مورد وسایل با استفاده دوگانه که می‌تواند برای کارهای غیرنظامی یا تولید سلاح به کار آیند نیز می‌تواند انجام شود. آقای آلبرایت و هینونن در این مقاله که در سایت مؤسسه علوم و امنیت بین‌المللی که یک گروه واشنگتنی است و آقای آلبرایت آن را بنیان‌گذاری کرده، منتشر شده، می‌گویند: این کار می‌تواند باعث برقراری بازرسی‌های معمولی از مکان‌هایی شود که آژانس اکنون به آنها دسترسی ندارد. تحلیلگران سیاسی که روزگاری فکر می‌کردند توافق‌نامه هسته‌ای احتمالا باوجود مواضع ترامپ دوام خواهد آورد، اکنون کمتر در این مورد خوش‌بین هستند. کلیف کوپچان، رئیس گروه اوراسیا که یک گروه مشاوره درباره ریسک‌های سیاسی در واشنگتن است، می‌گوید: «دولت ترامپ، خیلی ساده گفته باشیم، این توافق‌نامه تاریخی را دوست ندارد». آقای کوپچان گفته: «دولت ترامپ به دنبال یافتن راهی برای اجتناب‌کردن از گواهی مجدد همکاری ایران بر اساس برجام در ماه‌های پیش‌روست و این دولت احتمالا در جست‌وجوی راهی برای برقراری بازرسی از تأسیسات نظامی ایران تا حدی است که تهران آن را غیرقابل تحمل ارزیابی کند».

politics@sharghdaily.ir

ترامپ در منگنه

ادامه از صفحه‌اول

حال با رفع این ادعاها با عنوان «پی‌ام‌دی» در حاشیه مذاکرات هسته‌ای و برجام، طرح بحث بازدید از سایت‌های نظامی ایران از سوی آمریکا مثمر ثمر به نظر می‌آید.

بازدید از پایگاه‌های نظامی ایران دلیلی ندارد

ازهمین‌رو، بعد از انتشار گزارش اخیر آژانس، آمانو در موضع‌گیری کوتاهی با اعلام اینکه «آژانس هر زمان بخواهد می‌تواند به سایت نظامی ایران دسترسی داشته باشد»، گفت: اکنون ضرورتی وجود ندارد که از پایگاه نظامی ایران بازدید کنیم. به گزارش ایسنا، یوکیو آمانو، مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، به آسوشیتدپرس گفت: آژانس درصورتی‌که مشکوک شود ایران در حال انجام اقدامات ممنوع‌شده در سایت‌های نظامی خود است، می‌تواند به این سایت‌ها دسترسی داشته باشد. آژانس به همه مکان‌ها در ایران چه نظامی و چه غیرنظامی دسترسی کامل دارد. یک مقام رسمی آژانس نیز به رویترز گفته این سازمان از سایت نظامی پارچین ایران بازدید نخواهد کرد. ما نمی‌خواهیم با بازدید از سایت پارچین یک سیگنال سیاسی ارسال کنیم و ضرورتی برای بازدید از این سایت وجود ندارد.

اینها در حالی است که سابقه تأثیرپذیری آژانس از آمریکا و بازدیدهای سابق از سایت‌های نظامی در دولت‌های پیشین نشان می‌دهد این برجام است که توانسته چنین نگرانی‌ای را از فعالیت‌های نظامی و هسته‌ای ایران بزداید. گزارش اخیر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در حالی منتشر می‌شود که دونالد ترامپ به دشمن برجام تبدیل شده و اعلام کرده در اکتبر نمی‌خواهد پایبندی ایران به برجام را تأیید کند، او حتی گروهی را برای یافتن نشانه‌های این هدف مأمور کرده است؛ اما اکنون و با وجود تأیید پایبندی به برجام از سوی آژانس مشخص نیست چگونه می‌خواهد این ادعا را ثابت کند. همه اینها در حالی است که آمریکا و ایران تنها شرکای برجام نیستند و این توافق بین شش کشور و ایران در ۲۳ تیر ۹۴ به دست آمده و براساس آن، در مقابل اجرای برخی محدودیت‌ها در برنامه هسته‌ای ایران، تحریم‌های هسته‌ای تحمیل شده بر تهران حذف شد. هفته گذشته، نیکی هیلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل، برای رایزنی با آمانو، مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، راهی وین شد. او اگرچه بعد از این ملاقات گفت ذهنش درباره بسیاری مواضع روشن شده، اما خواستار بازرسی آژانس از برخی تأسیسات نظامی شد. این در حالی است که طبق برجام چنین درخواستی به‌سختی امکان انجام خواهد داشت. موضوعی که آمانو روز پنجشنبه پاسخش را داده است.

همه‌چیز در سطح مجاز

به گزارش ایرنا، یوکیا آمانو، مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، در گزارش فصلی جدید خود اعلام کرد ذخایر اورانیوم کم‌غنای ایران (LEU) تا ۲۱ آگوست (۳۰ مرداد)، ۸۸.۴ کیلوگرم بوده که بسیار پایین‌تر از سطح تعیین‌شده مجاز در توافق هسته‌ای است. سطح مجاز ذخایر اورانیوم غنی‌شده مطابق برجام ۳۰۰ کیلوگرم هگزافلوراید اورانیوم یا ۲۰۲.۸ کیلوگرم اورانیوم است. براساس این گزارش، سطح غنی‌سازی اورانیوم در ایران نیز از ۳.۶۷ درصد فراتر نرفته است.

مدیر کل آژانس در گزارش جدید خود همچنین میزان ذخایر آب سنگین ایران را ۱۱۱ تن اعلام کرده که آن‌هم پایین‌تر از سطح مجاز ۱۳۰ تن تعیین‌شده در برجام است. آژانس خاطرنشان کرده ایران پس از اتمام کار تعمیرات و نگهداری در کارخانه تولید آب سنگین، کار تولید آب سنگین را از ۱۷ ژوئن (۲۷ خرداد) از سر گرفته است. سخنگوی سازمان انرژی اتمی به‌تازگی اعلام کرده از این پس این رآکتور به نام رآکتور خنداب شناخته می‌شود.

مدیرکل آژانس بار دیگر تأکید کرده که آژانس به تأیید عدم انحراف مواد هسته‌ای اعلام‌شده ایران در تأسیسات هسته‌ای و در اماکن خارج از تأسیسات هسته‌ای که معمولا در آنها مواد هسته‌ای مصرف می‌شود و ایران مطابق توافق پادمانی آنها را اعلام کرده است، ادامه می‌دهد.

این هشتمین گزارش یوکیا آمانو، مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، از روز «اجرای برجام» (۱۶ ژانویه ۲۰۱۶ برابر با ۲۶ دی ۱۳۹۴) تاکنون و سومین گزارش پس از آغاز کار دولت دونالد ترامپ در آمریکا است که اجرای تعهدات ایران را مطابق با شروط توافق هسته‌ای ایران و ۱+۵ و به پشتوانه قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل تأیید و راستی‌آزمایی می‌کند.

حرفه‌ای و بی‌طرفانه

رضا نجفی سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بعد از انتشار این گزارش تأکید کرد: لفاظی‌ها و فضاسازی رسانه‌ای مقامات آمریکایی و سفر نماینده آمریکا به وین تاکنون تأثیری بر فعالیت‌ها و اقدامات راستی‌آزمایی آژانس و نحوه گزارش‌دهی آن نگذاشته است و انتظار ایران و همه کشورهای عضو آژانس این است که دبیرخانه آژانس به کار حرفه‌ای و بی‌طرفانه خود ادامه دهد.

در بیانیه نماینده ایران در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که روز پنجشنبه منتشر شد، آمده است: گزارش جدید آژانس که هشتمین گزارش از روز اجرای برجام و هفتمین گزارش فصلی به شورای حکام در مورد راستی‌آزمایی اجرای برجام به شمار می‌رود، بار دیگر تأیید می‌کند که فعالیت‌های هسته‌ای ایران اعم از غنی‌سازی با سانتریفیوژهای نسل اول در سایت نطنز، تحقیق و توسعه سانتریفیوژهای پیشرفته و نسل جدید، تولید آب سنگین، مدرن‌سازی رآکتور آب سنگین اراک (که البته با طرف‌های دیگر پیگیری می‌شود)، رآکتور تحقیقاتی تهران، برنامه تولید رادیو ایزوتوپ پایدار در فردو و سایر بخش‌ها براساس برنامه درازمدت اعلام‌شده ایران و در چارچوب برجام جلو می‌رود.

نجفی خاطرنشان کرد: آژانس به کار حرفه‌ای و بی‌طرفانه خود براساس استانداردهای پادمانی به راستی‌آزمایی اجرای برجام ادامه داده و تاکنون نظارت بر اجرای پروتکل الحاقی را همانند بقیه صدوبیست‌وچند کشوری که آن را اجرا می‌کنند دنبال می‌کند.

نماینده ایران می‌افزاید: متن گزارش جدید آژانس شبیه گزارش‌های قبلی است و تغییرات آن شامل تحولات فنی از جمله تولید آب سنگین و انتقال مقادیری آب سنگین به خارج (درحالی‌که با خریداران در حال مذاکره هستیم)، افزایش ذخیره ۳.۶۷ درصدی، جایگزینی برخی سانتریفیوژها و مواردی شبیه آن است. لفاظی‌ها و فضاسازی رسانه‌ای مقامات آمریکایی و سفر نماینده آمریکا به وین تاکنون تأثیری بر فعالیت‌ها و اقدامات راستی‌آزمایی آژانس و نحوه گزارش‌دهی آن نگذاشته است و انتظار ایران و همه کشورهای عضو آژانس این است که دبیرخانه آژانس به کار حرفه‌ای و بی‌طرفانه خود ادامه دهد.

ادامه از صفحه ۷

بیشتر از احمدی‌نژاد در اروپا مشهور بودم

وقتی معاون اول قوه قضائیه می‌گوید «اختلاف حساب»، چرا برخی رسانه‌ها اصرار داشتند و دارند که بگویند «اختلاس»؟ تا جایی که بعدا بنده اطلاع یافتم برای همین «اختلاف حساب» هم هیچ مدرکی وجود ندارد تا اتهام «اختلاف حساب» منجر به صدور حکمی علیه متهم شود.

مگر می‌شود فردی را بدون هیچ دلیلی هفت‌ماه بازداشت کرد؟

وقتی دولت روحانی با بهانه‌گیری، به کسی اتهام بزند و برای پرونده‌ای که ساخته، مدرکی ارائه ندهد، پس ظاهرا همه‌چیز «می‌شود»؛ این دولت برای خاموش‌کردن منتقدان خودش، از هیچ بهانه‌ای صرف‌نظر نکرده است.

یعنی می‌گویید پسرتان، تاوان پدرش را داد؟

به نظر شما، غیر از این است؟ البته دولتیان می‌دانند که بنده تا خاتمه رسمی این پرونده، به حرمت مراعات قانون، سکوت می‌کنم و شاید به‌همین‌دلیل، فعلا از بستن پرونده جلوگیری کنند؛ مگر آنکه جوانمردی در این دولت پیدا شود که ظلم را نپسندد و به گونه دیگری عمل کند.

اگر اتهامی متوجه او نبود، پس چرا وثیقه ۲۹ میلیاردتومانی برایش صادر شد؟

«اتهام» که مساوی با «ارتکاب جرم» نیست!... اگر وثیقه ۲۹ میلیاردتومانی متناسب با اتهام بوده، پس چرا آن را بعد از هفت ماه به حدود یک‌چهارم تقلیل دادند؟

وثیقه را چگونه تأمین کردید؟

آن‌طور که خبر دارم، اقوام و فامیل، بالاخره هفت ماه تلاش کردند تا چند سند منزل را معادل هشت میلیارد تومان وثیقه تدارک ببینند.

شما در مدت بازداشت و بازجویی‌های پسرتان اصلا پیگیر ماجرا نشدید؟

نه! برای اینکه در پرونده‌سازی و عقده‌گشایی، نباید دولت باتدبیر عصبی‌تر شود که جوانمردی علیه پسرم را بیشتر کند!

اینکه به‌عنوان یک پدر سکوت کردید و حتی پیگیر ماجرا نشدید، پسرتان را ناراحت نکرد؟

البته شخص پسرم کینه‌توزی‌ها علیه پدرش را می‌داند و انتظار کمکی از جانب من نداشته و ندارد، اما بدیهی است که اعضای خانواده، کم‌وبیش، از من دلخور شوند و برنجند.

تأکید بر همکاری بیشتر با قطر و ترکیه

دیپلماسی تلفنی روحانی قبل از عید قربان

شرق: روز پنجشنبه حسن روحانی با دو همتای قطری و ترکیه‌ای خود تلفنی گفت‌وگو کرد و در این تماس‌ها، بر همکاری‌های مشترک تأکید کرد. حسن روحانی در تماس تلفنی با شیخ تمیم بن‌حمد آل‌ثانی، امیر قطر، ضمن تبریک عید سعید قربان به او گفت: جمهوری اسلامی ایران آنچه را که به قطر تحمیل شده، ناعادلانه و باعث تنش بیشتر میان کشورهای منطقه می‌داند و همه تلاش خود را برای همکاری و مساعدت ملت و دولت قطر و ثبات منطقه به کار می‌گیرد. به گزارش ایسنا، رئیس‌جمهور ضرورت رایزنی‌های منطقه‌ای دو کشور و تقویت پایه‌های همکاری و تشریک مساعی در مسیر منافع مشترک را مورد تأکید قرار داد. در این تماس امیر قطر نیز با تبریک عید سعید قربان گفت: قطر خواهان تعمیق و استحکام روابط خود با جمهوری اسلامی ایران در همه زمینه‌هاست و این توسعه روابط را به نفع مردم دو کشور و منطقه می‌داند. او افزود: قطر آماده است با بهره‌گیری از این فرصت تاریخی، در همه زمینه‌ها روابط خود را با جمهوری اسلامی ایران بیش‌ازپیش گسترش دهد. این تماس تلفنی در حالی انجام شد که هفته گذشته قطر بعد از یک‌سال‌ونیم، سفیرش را به تهران بازگرداند. این سفیر بعد از قطع رابطه عربستان با ایران، تهران را ترک کرده بود.

«نه» قطر به ریاض

به دنبال قطع روابط دیپلماتیک کشورهای عربی به رهبری عربستان با قطر، یکی از شروط عربستان برای رفع تحریم قطر، قطع رابطه این کشور با ایران بود. قطر نیز رندانه پاسخ داد که رابطه‌اش با ایران را قطع می‌کند؛ به شرطی که دیگر اعضای شورای همکاری خلیج فارس نیز رابطه‌شان را با ایران قطع کنند. آخرین تماس تلفنی روحانی با امیر قطر به چهارم تیر ۹۶ برمی‌گردد. رئیس‌جمهور در آن تماس با بیان اینکه تهران در کنار ملت و دولت قطر است، بر حمایت قاطع تهران از دوحه تأکید کرد و مخالفت ایران با محاصره قطر را اعلام کرد. روحانی روابط برادرانه و دوستانه میان دو ملت ایران و قطر را به نفع مردم منطقه دانسته و افزود: فشار، تهدید یا تحریم راه درستی برای حل اختلافات نیست. سیاست تهران توسعه بیش‌ازپیش روابط با دوحه است.

شرایط حساس منطقه

همچنین حسن روحانی در تماس تلفنی با «رجب طیب اردوغان»، رئیس‌جمهور ترکیه، با تبریک عید سعید قربان به دولت و ملت این کشور، گفت: اراده دولت دوازدهم بر توسعه روابط صمیمانه و نزدیک با ترکیه به‌عنوان کشور دوست و همسایه ایران است. به گزارش ایسنا، روحانی با اشاره به ضرورت تقویت همکاری‌ها و رایزنی‌های ایران و ترکیه در راستای حل‌وفصل مسائل و مشکلات منطقه‌ای، خاطرنشان کرد: امروز شرایط حساس منطقه به‌گونه‌ای است که دو کشور باید بیش از گذشته برای ایجاد ثبات و امنیت در منطقه همکاری کنند. رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، نیز در این تماس با تبریک عید قربان و شروع به کار دولت دوازدهم به ملت ایران، گفت: مطمئن هستم که روابط و همکاری‌های ایران و ترکیه در دولت جدید بهتر از گذشته ادامه خواهد یافت. او افزود: اراده ترکیه بر توسعه روابط و مناسبات سیاسی و اقتصادی با ایران است. تقویت و تحکیم همکاری‌ها و همبستگی دو کشور برای رفع مشکلات در منطقه بسیار مهم و ارزشمند است. پیش‌ازاین رؤسای جمهوری اسلامی ایران و ترکیه در تاریخ سوم خرداد ۹۶ در تماسی تلفنی آمادگی خود را بر ایجاد فصل تازه‌ای در همکاری‌های مشترک اعلام کردند تا جهشی در روابط تهران- آنکارا به‌ویژه در عرصه اقتصادی ایجاد کنند. روحانی همکاری‌های منطقه‌ای ایران و ترکیه را بااهمیت برشمرده و بیان کرد: همکاری‌های دوجانبه و سه‌جانبه با روسیه در حوزه مسائل منطقه‌ای و ازجمله در روند مذاکرات آستانه مهم است و می‌تواند به صلح و ثبات منطقه کمک کند.

گفت‌وگوی تلفنی لاوروف و ظریف

در ادامه رایزنی‌های تلفنی دیپلماتیک ایران، محمدجواد ظریف با همتای روس خود تلفنی گفت‌وگو کردند. وزارت خارجه روسیه اعلام کرد که روز پنجشنبه سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه، به صورت تلفنی با همتای ایرانی خود رایزنی و گفت‌وگو کرده است. به گزارش ایسنا در اطلاعیه وزارت خارجه روسیه آمده است که محور اصلی گفت‌وگوی این دو دیپلمات ارشد ایرانی و روسی علاوه بر مسائل دوجانبه، آخرین تحولات سوریه ازجمله روند گفت‌وگوهای آستانه و همچنین موضوع برجام بوده است. مسکو در هفته‌های گذشته بارها از رویکرد غیرسازنده دولت «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا که در حال تنش‌آفرینی بر سر این توافق هسته‌ای است، انتقاد کرده است. روسیه ازجمله کشورهای گروه ۱+۵ است که از سال ۲۰۱۵ به توافقی با تهران برای حل‌وفصل یک دهه تنش بر سر مسائل درباره برنامه هسته‌ای دست یافته است. این تماس‌ها در حالی انجام گرفته که قرار است روزهای ۲۳ و ۲۴ شهریور دور جدیدی از مذاکرات آستانه برگزار شود. این مذاکره با حضور ایران، روسیه، ترکیه، معارضان و نماینده دولت سوریه در قزاقستان برگزار می‌شود. هفته گذشته معاون عربی وزیر خارجه ایران نیز در دمشق با بشار اسد دیدار و گفت‌وگو کرد. همچنین به نظر می‌رسد در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در سپتامبر، نشستی بین وزرای خارجه ایران و ۱+۵ برگزار شود.